

hvilket vi jo nu med Sikkerhed vide, naar den kommer til Regjeringen, blive lagt tilside. Der kan altsaa ikke, forekommer det mig, være nogen stor Tilfredsstillelse for dem, der ere for Loven, i at faae den voteret her, hvorimod der hos Mange, som ønske Fæstes Overgang til fri Eiendom, er noget Piinligt i at stemme imod en Lov, hvis Hovedformaal er at fremme denne Overgang. Jeg troer derfor, at det vilde være heldbringende, isald vi kunde enes om en Beslutning, hvorved Afstemningen over Lovforslaget faldt bort, men hvorved der tillige tilveiebragtes en Samstemning, som antydede, at Thinget eenstemmigt ønskede, at Regjeringen maatte være istand til at fremkomme med et Forslag snarest muligt — ikke om 20 Aar, som en æret Rigsdagsmand her ligeoverfor (Tscherning) meente, at „snarest muligt“ betydede, — men maaskee endnu i denne Sessjon. Jeg skal senere hen tillade mig, naar enkelte af Dhr., der muligen vilde yttre sig, have udtalt sig, at indbringe en Dagsorden i saa Henseende; men forinden jeg gjør det, skal jeg til Slutning tillade mig at rette et Par Ord, og det et Par velmeente og oprigtige Ord til de Mænd uden for Bondestanden, som af den danske Bondestand ansees for dens Benner og Ledere, og bede dem om at samstemme med mig i et Forslag af denne Natur. Jeg veed meget godt, at det for dem er noget Uventet at samstemme og samvirke med en Mand, der, jeg tilstaaer det ligesom, har Noget af en Aristokrat ved sig; jeg indrømmer det, og jeg kan godt indsee, at det vil koste dem nogen Overbindelse; men jeg vil bede dem om at overvinde denne Følelse; thi jeg troer, at isald vi kunne tilveiebringe en Act, en Samstemning af denne Natur her i Salen, saa vilde vi derved fremme Fæstefagen og give den et langt større Stød fremad, end om vi thye Gange votere en Lov igjennem som den, der nu foreligger.

Ludvig: Jeg savner i det foreliggende Lovudkast en meget vigtig Bestemmelse, nemlig en streng Begrændsning for Sammenlægningen af Jord. Enten bør vi ved denne Lov have fastsat en streng Begrændsning for Sammenlægningen, eller ogsaa bør vi samtidig med

denne Lov have fastsat en Begrændsning, der forbyder Sammenlægningen i stort Omfang; efter min Formening bør den indskrænkes til 12 à 16 Tdr. Hartkorn. En saadan Begrændsning er en stor Nødvendighed, naar man vil gjøre Fæsternes Efterladte nogen Tjeneste, og den er tillige af Bigtighed saavel af Hensyn til Almeenvellet som af Hensyn til Folkemængdens Tilvært. Jeg frygter meget for, at Fæstegaardene efter dette Lovforslag ville blive sammenlagte til store Forpagtergaarde, hvorved Fæsternes Efterladte ville blive henviste til Leiehuse under disse store Forpagtergaarde. Man har allerede endeel Exempler herpaa her i Landet, og jeg troer, at man i den Henseende kan henvise til England som et betydningsfuldt Forbillede. Erfaringen viser os, at i de Egne, hvor Selveiendom blev indført i Slutningen af forrige Aarhundrede, der ere mange Gaarde sammensmeltede til store Herregaarde, ja, man har endogsaa for ikke mange Aar tilbage tilladt at inddrage og nedlægge flere Byer under Hovedgaarde, og derved har man i visse Egne fremstaaet endeel Familier, der ere faldne fattigvæsenet til Byrde. Det er en saadan Tingenes Tilstand, som jeg synes, at man maa holde borte. Det maa være Statens Pligt at holde paa Grunden saaledes, at enhver Familie, saavidt muligt, kan faae en Plet deraf, og ikke lade denne Grund komme i enkelte Besidderes Hænder. Dersom der ikke fastsættes en streng Begrændsning med Hensyn til Jordsammenlægning, da kan jeg for mit Bedkommende ikke give min Stemme til, at dette Forslag bliver ophøiet til Lov.

J. N. Hansen: Jeg indledede mit første Foredrag ved denne Behandling med den Bemærkning, at jeg ikke troede, at der her ved denne Leilighed vilde blive saa meget Tale om Lovens Indhold som om dens Betimelighed, om selve dens Indbringelse og den Maade, hvorpaa Sagen derved var bleven stillet. Denne Forventning er nu gaaet i Dpfyldelse, hvad de Uttringer angaaer, der ere fremkomne fra den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts Afd. Valgtreds (Monrad); det kan ikke Andet end være mig kjært, at han her har faaet Leilighed til noget nærmere at udtale den Betragt-